

УДК 002.2(477)"2010"

Світлана Буряк,
завідувач відділу статистичного
моніторингу та аналізу друку
Книжкової палати України

Аналітичний огляд випуску книжкової продукції в 2010 році

Станом на 1 грудня 2010 року в Книжкову палату України надійшло й зареєстровано 17 265 назв книг і брошур, тиражем 33 930,2 тис. пр., що, у порівнянні з аналогічними даними 2009 року, становить: за назвами — 87,1%, за тиражами — 78,8% (табл. 1). Зазначимо, що за період незалежності України найвищий показник випуску книг і брошур був на рівні 24 040 друк. од. у 2008 році, у 2009 — 22 491 друк. од., а у 2010 прогнозуємо 20 000 назв. Що стосується тиражних показників, то вони вже другий рік поспіль мають тенденцію знижуватись. Якщо в 2008 році тираж книг і брошур становив 58 158,1 тис. пр., у 2009 — 48 514,4 тис. пр., то в 2010 році передбачається не більше 40 млн пр. Взагалі, як відомо, тенденція до зменшення тиражів є загальносвітовою, оскільки видавці все частіше пропонують споживачам не тільки друковану, а й електронну версію своєї продукції.

Книг і брошур, надрукованих у 2009 році, надійшло 11 303 друк. од., тиражем 25 931,6 тис. пр., що становить 65,5% загальної кількості назв і 76,4% загального тиражу. Видань інших років (з 1991 по 2009 рік) отримано 5962 друк. од. (36,6%), тиражем 7998,6 тис. пр. (23,6%). Треба мати на увазі той факт, що, незважаючи на постійну роз'яснювальну роботу серед видавців, Книжкова палата України отримує обов'язкові примірники видавничої продукції не в повному обсязі і не завжди вчасно. Авторефератів дисертацій надійшло 6280 друк. од., тиражем 644,0 тис. пр. Їхній випуск за кількістю назв збільшився на 280 друк. од., або на 4,7%, тиражі зросли на 25,1 тис. пр., або на 4,1%. Основні статистичні показники випуску книг і брошур представлені в таблицях, де є детальна інформація про весь асортимент виданої продукції.

Таблиця 1

Загальні дані про випуск неперіодичних видань

Види видань	2009		2009 (грудень)		2010 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2009 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2009 року
Книги і брошури	22 491	48 514,4	19 825	43 067,0	17 265	87,1	33 930,2	78,8
українською мовою	14 797	27 527,0	13 041	24 103,8	11 212	86,0	16 899,4	70,1
російською мовою	5 732	18 622,7	5 092	16 763,4	4 462	87,6	15 125,1	90,2
Автореферати дисертацій	6 706	687,2	6 000	618,9	6 280	104,7	644,0	104,1

Порівнюючи книговидавництво за останнє десятиріччя, бачимо, що з 2000 року спостерігається зростання книжкового виробництва за кількістю назв і з 2004 року — за тиражами. Найбільшого приросту випуску кількості книг за назвами

досягнуто в 2008 році. Дані про випуск книг і брошур в Україні за назвами та тиражами за 1991—2010 роки (станом на 1 грудня) показано в табл. 2.

Таблиця 2

Випуск книг і брошур в Україні (1991—2010)

Рік видання	Кількість книг і брошур, друк. од.	Річний тираж, тис. пр.	Друковані аркуші-відбитки, тис.	Середній тираж одного видання, тис. пр.	Кількість книг і брошур на одного жителя в Україні, пр.
1991	5 855	136 415,9	1 546 053,0	23,3	2,60
1992	4 410	128 470,7	1 632 325,0	29,1	2,50
1993	5 002	87 567,0	1 301 266,0	17,5	1,70
1994	4 752	52 161,0	784 643,0	11,0	1,00
1995	6 109	68 156,0	1 036 400,0	11,2	1,30
1996	6 074	51 777,1	800 853,9	8,5	1,00
1997	7 004	55 841,3	782 807,4	8,0	1,10

Продовження таблиці 2

1998	7 065	44 150,0	594 339,1	6,2	0,90
1999	6 282	21 985,6	270 120,8	3,5	0,40
2000	7 749	43 562,9	754 082,7	5,6	0,90
2001	10 614	50 324,5	1 054 363,5	4,7	1,00
2002	12 444	47 862,9	1 051 852,1	3,8	1,00
2003	13 805	39 462,9	613 062,6	2,9	0,80
2004	14 790	52 804,7	780 210,5	3,6	1,10
2005	15 720	54 059,8	1 274 562,2	3,4	1,15
2006	15 867	54 209,6	931 320,8	3,4	1,16
2007	17 987	56 111,7	878 025,8	3,1	1,21
2008	24 040	58 158,1	961 957,4	2,4	1,26
2009	22 491	48 514,4	798 130,6	2,2	1,05
2010 (1 грудня)	17 265	33 930,2	555 158,2	2,0	0,74

Аналіз випуску книг і брошур (табл. 3) свідчить, що у 2010 році станом на 1 грудня, порівняно з аналогічним періодом минулого року, спостерігається зменшення випуску видань як за назвами, так і за тиражами практично за всіма видами видань, окрім перевидань, кількість яких становить 959 друк. од., тиражем 2833,0 тис. пр., порівняно з минулим роком, кількість назв збільшилась на 47 друк. од. (5,1%), тиражі — на 134,8 тис. пр. (5%). Кількість книг, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, зменшилась на 1978 друк. од., або на 11,4% (89,4% загальної кількості назв), тиражі — на 7896,2 тис. пр., або на 20,5% (90,4% загального тиражу); брошур видано менше на 582 друк. од., тобто 24,2% (10,5% загальної кількості назв), тиражі зменшились на 1240,6 тис. пр. (27,6%) і становлять 9,6% загального тиражу; видань в обкладинці видано менше на 1901 друк. од.,

або на 14,5% (65% загальної кількості назв), тиражі знизились на 4362,7 друк. од. (22,1%) і становлять 45,4% загального тиражу; видань у палітурці — на 658 друк. од., або на 9,8% (35% загальної кількості назв), тиражі зменшились на 4774,1 тис. пр., або на 20,5% (54,6% загального тиражу). Нових видань випущено менше на 2607 друк. од. (13,8%), це 94,5% загальної кількості назв, тиражі знизились на 9271,6 тис. пр. (23%), що становить 91,6% загального тиражу; серійних видань — на 654 друк. од. (18,6%), це 16,6% загальної кількості назв, тиражі — на 2084,1 друк. од. (20,9%), це 23,2% загального тиражу; перекладних видань — на 10 друк. од. (0,8%), 7,2% загальної кількості назв, тиражі зменшились на 181,6 тис. пр. (2,8%), це 18,4% загального тиражу.

Таблиця 3

Загальна характеристика випуску книг і брошур

Види видань	2009		2009 (грудень)		2010 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2009 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2009 року
Всього, у т. ч.:	22 491	48 514,4	19 825	43 067,0	17 265	87,1	33 930,2	78,8
Книги	19 820	43 757,0	17 422	38 577,7	15 444	88,6	30 681,5	79,5
% відношення до кількості, тиражу	88,1	90,2	87,9	89,6	89,4	—	90,4	—
Брошури	2 671	4 757,4	2 403	4 489,3	1 821	75,8	3 248,7	72,4
% відношення до кількості, тиражу	11,9	9,8	12,1	10,4	10,5	—	9,6	—
У палітурці	7 628	26 666,0	6 705	23 312,6	6 047	90,2	18 538,5	79,5
% відношення до кількості, тиражу	33,9	55,0	33,8	54,1	35,0	—	54,6	—
В обкладинці	14 863	21 848,4	13 119	19 754,4	11 218	85,5	15 391,7	77,9
% відношення до кількості, тиражу	66,1	45,0	66,2	45,9	65,0	—	45,4	—
Нові видання	21 470	45 595,8	18 913	40 368,8	16 306	86,2	31 097,2	77,0
% відношення до кількості, тиражу	95,5	94,0	95,4	93,7	94,4	—	91,6	—
Перевидання	1 021	2 918,6	912	2 698,2	959	105,1	2 833,0	105,0
% відношення до кількості, тиражу	4,5	6,0	4,6	6,3	5,5	—	8,3	—
Серійні видання	3 884	10 719,5	3 519	9 962,4	2 865	81,4	7 878,3	79,1
% відношення до кількості, тиражу	17,3	22,1	17,8	23,1	16,6	—	23,2	—
Перекладні видання	1 399	7 061,4	1 248	6 411,9	1 238	99,2	6 230,3	97,2
% відношення до кількості, тиражу	6,2	14,6	6,3	14,9	7,2	—	18,4	—

У табл. 4 наведені дані випуску книг і брошур за тиражними групами. За кількістю назв домінують видання тиражем до 0,5 тис. пр., вони становлять 52,7% загальної кількості назв, у порівнянні з аналогічними даними минулого року, їхня кількість зменшилась на 9,8%, тиражі — на 9,4%. Найпопулярнішими за кількістю випущених найменувань у цій групі залишаються наукові видання — 32,6%, навчальні та методичні видання — 21,5%, художня література — 15,4%. Видань тиражем до 5,0 тис. пр. друкується 32,3% загальної кількості назв та 37,2% загального тиражу. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року, кількість назв

зменшилась на 660 друк. од., або на 10,6%, тиражі — на 1440,4 тис. пр., або на 10,3%. У групі середньотиражних видань переважають підручники для вищих навчальних закладів, літературно-художні та науково-популярні видання. Видання тиражем до 50,0 тис. пр. становлять 6,4% загальної кількості назв і 43% загального тиражу. Порівняно з минулим роком, кількість назв зменшилась на 128 друк. од., тиражі — на 2752,4 тис. пр., або на 10,4% і 15,9%. До цієї групи відносяться підручники для загальноосвітньої школи, літературно-художні, видання для організації дозвілля та довідкова література.

Таблиця 4

Розподіл випуску книг і брошур за тиражними групами

Тиражна група	2009		2009 (грудень)		2010 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2009 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2009 року
Всього	22 491	48 514,4	19 825	43 067,0	17 265	87,1	33 930,2	78,8
до 0,5 тис. пр.	11 637	3 193,9	10 096	2 761,9	9 104	90,2	2 503,2	90,6
до 1,0 тис. пр.	2 606	2 507,2	2 265	2 179,3	2 014	88,9	1 937,8	88,9
до 5,0 тис. пр.	4 421	13 216,3	3 970	11 870,1	3 561	89,7	10 671,2	89,9
до 10,0 тис. пр.	789	6 685,9	705	6 029,8	681	96,6	5 936,7	98,5
до 50,0 тис. пр.	573	12 272,0	529	11 302,4	425	80,3	8 643,1	76,5
до 100,0 тис. пр.	47	3 374,6	39	2 724,2	36	92,3	2 703,4	99,2
більше 100,0 тис. пр.	44	7 264,5	38	6 199,3	11	28,9	1 534,8	24,8
без зазначення тиражу	2 374	—	2 183	—	1 433	—	—	—

Аналіз видавничої продукції за тематичними розділами свідчить, що в загальній масі видань переважають книги і брошури політичної та соціально-економічної літератури, яка становить 4504 друк. од., загальним тиражем 5824,9 тис. пр., тобто 26,1% загальної кількості назв і 17,2% загального тиражу. Порівняно з 2009 роком, кількість назв зменшилась на 4,6%, а тиражі збільшились на 6,5%, на другій сходинці —

художня література: 2864 друк. од., тиражем 5814,9 тис. пр. (16,6% і 17,1%); літератури з освіти та культури випущено 2830 друк. од., тиражем 10 417,0 тис. пр. (16,4% і 30,7%), кількість назв зменшилась на 715 друк. од., або на 20,2%, тиражі — на 5145,8 тис. пр., або на 33,1%; технічної літератури видано менше на 379 друк. од. (15,4%), тиражі знизались на 15,8% (табл. 5).

Таблиця 5

Випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами

Тематичні розділи	2009		2009 (грудень)		2010 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2009 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2009 року
Всього	22 491	48 514,4	19 825	43 067,0	17 265	87,1	33 930,2	78,8
Політична і соціально-економічна література	5 411	6 290,2	4 721	5 468,1	4 504	95,4	5 824,9	106,5
Природничо-наукова література	1 679	920,0	1 449	813,8	1 203	83,0	795,8	97,8
Технічна література	2 794	3 946,9	2 465	3 645,4	2 086	84,6	3 068,4	84,2
Сільськогосподарська література	504	848,5	399	661,5	360	90,2	787,5	119,0
Медицина. Охорона здоров'я	914	2 295,2	817	2 201,3	832	101,8	2 065,1	93,8
Фізична культура і спорт	126	178,2	110	167,9	112	101,8	228,4	136,0
Література з освіти та культури	3 954	18 079,8	3 545	15 562,8	2 830	79,8	10 417,0	66,9
Друк у цілому. Книгознавство. Преса. Поліграфія	341	1 518,8	280	1 356,8	294	105,0	73,1	5,4
Мистецтво. Мистецтвознавство	234	186,7	198	164,0	166	83,8	197,1	120,2
Література із філологічних наук	1 111	1 100,1	980	1 033,8	868	88,6	881,5	85,3
Художня література. Фольклор	3 696	7 101,0	3 270	6 552,4	2 864	87,6	5 814,9	88,7
Література для дітей	1 695	5 495,3	1 571	4 998,7	1 114	70,9	3 625,2	72,5
Література універсального змісту	32	553,7	20	440,5	32	160,0	151,3	34,3

Аналіз книжкового потоку за цільовим призначенням (табл. 6) показує, що лідирують видання навчальної та методичної літератури, як за назвами, так і за тиражами (5685 друк. од., тиражем 11 633,6 тис. пр.), що у процентному відношенні до загальної кількості назв становить 32,9% і 34,3% загального тиражу, порівняно з 2009 роком, кількість назв зменшилась на 1228,0 друк. од. (17,8%), тиражі — на 5295,6 тис. пр. (31,3%), у тому числі видань для загальноосвітньої школи видано 1058 друк. од., тиражем 7408,3 тис. пр., що становить 18,6% загальної кількості і 63,7% загального тиражу навчальних та методичних видань. Цього асортименту видавничої продукції для вищих навчальних закладів випущено 3198 друк. од., тиражем 1404,2 тис. пр. (56,3% і 12,1%). Більше половини (56,4%) підручників та навчальних посібників для студентів друкують видавництва вищів, інші видавничі суб'єкти — майже 44% видань. Наукових видань

надруковано 3486 друк. од., тиражем 1546,5 тис. пр. (20,2% і 4,6%), порівняно з аналогічним періодом 2009 року, кількість назв зменшилась на 228 друк. од. (6,1%), а тиражі збільшились на 13,1 тис. пр. (0,8%), літературно-художніх видань — 2864 друк. од., загальним тиражем 5814,9 тис. пр., що становить у процентному відношенні до загальної кількості назв 16,6% і 17,1% загального тиражу, порівняно з 2009 роком, кількість назв знизилась на 406 друк. од. (12,4%), тиражі — на 737,5 тис. пр. (11,3%). Науково-популярних видань надруковано 1242 друк. од., тиражем 3181,5 тис. пр. (7,2% і 9,4%), порівняно з 2009 роком, їхня кількість зменшилась на 80 друк. од. (6,1%), а тиражі збільшились на 32,1 тис. пр. (1%), видань для дітей та юнацтва випущено 1114 друк. од., тиражем 3625,2 тис. пр. (6,5% і 10,7%), порівняно з 2009 роком, кількість назв зменшилась на 457 друк. од. (29,1%), тиражі — на 1373,5 тис. пр. (27,5%).

Таблиця 6

Випуск книг і брошур за цільовим призначенням

Розділи цільового призначення	2009		2009 (грудень)		2010 (грудень)			% відношення до 2009 року
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Тираж, тис. пр.	
Всього	22 491	48 514,4	19 825	43 067,0	17 265	87,1	33 930,2	78,8
Наукові видання	4 339	1 771,8	3 714	1 533,4	3 486	93,9	1 546,5	100,8
Науково-популярні видання (для дорослих)	1 524	3 439,9	1 322	3 149,4	1 242	93,9	3 181,5	101,0
Нормативні та виробничо-практичні видання	774	1 740,0	698	1 697,2	556	79,7	1 058,2	62,3
Офіційні видання	871	488,1	776	452,7	700	90,2	584,9	129,2
Громадсько-політичні видання	76	226,4	69	200,3	50	83,3	289,2	144,4
Навчальні та методичні видання	7 746	19 189,6	6 913	16 929,2	5 685	82,2	11 633,6	68,7
Літературно-художні видання	3 696	7 101,0	3 270	6 552,4	2 864	87,6	5 814,9	88,7
Видання для дітей та юнацтва	1 695	5 495,3	1 571	4 998,7	1 114	70,9	3 625,2	72,5
Довідкові видання	828	3 019,9	696	2 491,7	598	85,9	1 754,3	70,4
Інформаційні видання	46	519,0	27	94,5	48	177,8	30,2	32,0
Видання для видавців та книгорозповсюджувачів	2	43,0	—	—	—	—	—	—
Бібліографічні видання	182	1 056,7	157	1 051,7	161	102,5	32,6	3,1
Видання для організації дозвілля	281	3 015,5	377	1 155,4	423	112,2	1 382,5	119,6
Рекламні видання	4	115,0	1	0,1	—	—	—	—
Література релігійного змісту	427	1 293,2	234	2 760,3	338	144,4	2 996,6	108,6

Художня література (табл. 7) займає 16,6% загальної кількості видань за назвами і 17,1% загального тиражу. Порівняно з аналогічним періодом 2009 року, її кількість зменшилась на 406 друк. од. (12,4%), тиражі — на 737,5 тис. пр. (11,3%). Українською мовою випущено 1393 друк. од., або 48,6% загальної кількості назв художньої літератури, тиражем 1684,5 тис. пр. — це 29,0% загального тиражу, порівняно з 2009 роком, кількість назв зменшилась на 17,2%, тиражі — на 6,9%; російською мовою — 1267 друк. од. (44,2%), тиражем 4029,1 тис. пр. (69,3%), порівняно з 2009 роком, кількість видань зменшилась на 8,7%, тиражі — на 13,1%. Української художньої літератури видано 1809 друк. од., тиражем 1920,8 тис. пр., у тому числі творів класиків української літератури 74 друк. од., тиражем 253,6 тис. пр., зарубіжної літератури — 392 друк. од., тиражем 2989,2 тис. пр.

Серед літературно-художніх видань (для дорослих) українських та зарубіжних авторів верхні позиції і за кількістю назв, і за тиражами займають автори детективів, фентезі та любовних романів. Імена цих авторів повторюються з року в рік із незначними варіаціями. Серед українських кла-

сиків за кількістю виданих книг два перших місця займають Т. Г. Шевченко — 16 друк. од., тиражем 98,7 тис. пр., І. Я. Франко — 5 друк. од., тиражем 25,5 тис. пр. Із зарубіжної літератури має перевагу англійська письменниця, майстер історико-авантюрного і готичного роману Вікторія Холт, кількість видань якої становить 14 друк. од., тиражем 336,0 тис. пр. Всього на 2 друк. од. менше випущено творів сучасної американської письменниці Стефані Маєр, правда, тираж нижчий майже у 5,5 раза. Ще на 2 друк. од. менше випущено детективних творів Артура Конан Дойля, а от за тиражами він на другому місці (286,0 тис. пр.), четверту сходинку за кількістю назв випущених творів займає Ден Браун (9 друк. од.), за тиражами він на третьому місці (112,0 тис. пр.).

Лідером серед видавництв, які займаються випуском художньої літератури, є харківські "Книжковий клуб" "Клуб сімейного дозвілля" (263 друк. од., тиражем 3522,0 тис. пр.), "Фоліо" (172 друк. од., 540,8 тис. пр.), сімферопольське "Доля" (51 друк. од., тиражем 86,6 тис. пр.), львівська ЛА "Піраміда" (42 друк. од., тиражем 11,5 тис. пр.).

Випуск художньої літератури мовами народів світу

Мова видання	2009 (грудень)		2010 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	3 270	6 552,4	2 864	5 814,9
Українська	1 683	1 810,2	1 393	1 684,5
Російська	1 388	4 638,0	1 267	4 029,1
Азербайджанська	1	0,1	—	—
Англійська	8	5,3	7	0,2
Білоруська	—	—	1	0,1
Болгарська	—	—	1	0,5
Іспанська	—	—	1	0,1
Кримськотатарська	11	5,5	13	13,6
Молдавська	—	—	1	0,4
Німецька	3	1,5	—	—
Румейська	1	0,3	—	—
Румунська	2	1,5	3	2,4
Русинська	2	1,3	—	—
Старослов'янська (церковнослов'янська)	1	1,0	—	—
Угорська	6	0,1	1	0,1
Французька	2	0,5	—	—
Українською і російською мовами	119	62,7	141	68,8
Декількома мовами народів України	16	9,9	11	5,5
Декількома мовами народів світу	27	14,5	24	9,6

Аналіз випуску дитячої літератури свідчить, що кількість назв книг у 2010 році (станом на 1 грудня), порівняно з відповідним періодом минулого, зменшилась на 457 друк. од., тиражі — на 1373,5 тис. пр. (табл. 8). Середній тираж дитячої літератури становить 3,3 тис. пр., українською мовою видано 76% загальної кількості назв і 67,5% загального тиражу, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, кількість назв знизилась на 19,2%, тиражі — на 29,9%, російською випущено 23,1% загальної кількості назв і 32,3% загального тиражу, у порівнянні з минулим роком, кількість назв зменшилась на 46,7%, тиражі — на 18,8%.

Майже 42,7% за назвами і 50,2% за тиражами видано казок різних країн і народів. Серед сучасних українських авторів дитячої літератури перше місце належить В. Нестайку (20 друк. од., тиражем 72,7 тис. пр.), друге — Я. Ма-

зур (16 друк. од., тиражем 64,0 тис. пр.), третє — Н. Матюх (10 друк. од., тиражем 50,0 тис. пр.). Серед зарубіжних авторів найбільше видають твори Аллегри МакБірни (22 друк. од., тиражем 110,0 тис. пр.), Рудольфа Распе (8 друк. од., тиражем 56,5 тис. пр.), Братів Грімм (7 друк. од., тиражем 9,0 тис. пр.).

Серед видавництв, які займаються випуском дитячої літератури, найбільше випустили книг і брошур видавництва "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля" — 69 друк. од., тиражем 656,0 тис. пр., "Аргумент-Принт" — 69 друк. од., тиражем 315,0 тис. пр., "Махаон-Україна" — 64 друк. од., тиражем 223,0 тис. пр., "Егмонт Україна" — 48 друк. од., тиражем 229,0 тис. пр., хоча варто зазначити, що дитячий асортимент не головний у їхній книжковій продукції.

Таблиця 8

Випуск дитячої літератури мовами народів світу

Мова видання	2009 (грудень)		2010 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	1 571	4 998,7	1 114	3 625,2
Українська	1 048	3 494,3	847	2 448,1
Російська	482	1 443,0	257	1 171,3
Англійська	—	—	3	0,5
Датська	—	—	1	2,0
Кримськотатарська	20	17,0	—	—
Словацька	2	2,0	—	—
Угорська	2	0,7	—	—
Українська і російська мови	10	7,2	4	1,7
Декількома мовами народів України	—	—	1	0,1
Декількома мовами народів світу	7	34,5	1	1,5

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності випущено 5618 друк. од., загальним тиражем 3614,1 тис. пр. (табл. 9), що у процентному відношенні до загальної кількості назв становить 32,5% і 10,7% загального тиражу, порівняно з аналогічним періодом 2009 ро-

ку, кількість назв зменшилась на 763 друк. од., або на 11,0%, а тиражі — збільшились на 4,1 тис. пр., або на 0,1%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо України видано 283 друк. од., тиражем 434,5 тис. пр., тобто 1,6% загальної кількості назв і 1,3% загального тиражу,

в порівнянні з минулим роком, кількість назв збільшилась на 75 друк. од., або на 36,1%, тиражі — на 68,5 тис. пр., або на 18,7%. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 11 647 друк. од., (67,5%),

тиражем 30 316,1 тис. пр. (89,3%), у порівнянні з минулим роком, кількість назв зменшилась на 1797 друк. од. (13,4%), тиражі — на 9154,3 тис. пр. (23,2%).

Таблиця 9

Випуск книг і брошур видавництвами та видавничими організаціями

Видавництва та видавничі організації	2009 (грудень)		2010 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	19 825	43 067,0	17 265	33 930,2
<i>1. Видавництва з державною формою власності, у т. ч.:</i>	<i>773</i>	<i>1 712,0</i>	<i>694</i>	<i>1 767,8</i>
Сфера управління Держкомтелерадіо України	208	366,0	283	434,5
Сфера управління інших установ	565	1 346,0	411	1 333,3
<i>2. Видавництва з іншими формами власності, у т. ч.:</i>	<i>3 352</i>	<i>9 193,9</i>	<i>2 550</i>	<i>5 888,7</i>
ДАК "Укр. видавничо-поліграфічне об'єднання"	114	128,9	104	71,8
Інші видавництва	3 238	9 065,0	2 446	5 816,9
<i>3. Видавничі організації з державною формою власності</i>	<i>5 608</i>	<i>1 898,0</i>	<i>4 924</i>	<i>1 846,3</i>
<i>4. Видавничі організації з іншими формами власності</i>	<i>10 092</i>	<i>30 263,1</i>	<i>9 097</i>	<i>24 427,4</i>

У 2010 році станом на 1 грудня, українською мовою видано 11 212 друк. од., тиражем 16 899,4 тис. пр. (табл. 10), що становить 64,9% загальної кількості назв і 49,8% загального тиражу. Порівняно з аналогічним періодом минулого року, кількість назв знизилась на 1829 друк. од., або на 14%, тиражі — на 7204,4 тис. пр., або на 70,1%. Мовами національних меншин видано 4605 друк. од., загальним тиражем 15 333,8 тис. пр., тобто 26,7% загальної кількості назв і 45,2% загального тиражу. Порівняно з минулим роком, кількість назв зменшилась на 713 друк. од., або на 13,4%, а тиражі — на 1682,6 тис. пр., або на 9,9%. Російською мовою

випущено 4462 друк. од., тиражем 15 125,1 тис. пр., що становить 25,8% загальної кількості назв і 44,6% загального тиражу. Порівняно з минулим роком, кількість назв знизилась на 630 друк. од. (12,4%), тиражі — на 1638,3 тис. пр. (9,8%). Серед видань різними мовами народів світу традиційно домінують випущені англійською мовою — 349 друк. од., тиражем 609,4 тис. пр., у порівнянні з минулим роком, кількість назв збільшилась на 41 друк. од. (на 13,3%), тиражі — на 6,6 тис. пр. (1,1%); німецькою — 60 друк. од., тиражем 75,5 тис. пр., у порівнянні з минулим роком, кількість назв зменшилась на 26 друк. од. (30,2%), тиражі — на 57,6 тис. пр. (43,3%).

Таблиця 10

Випуск книг і брошур мовами народів світу

Мова видання	2009		2009 (грудень)		2010 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	22 491	48 514,4	19 825	43 067,0	17 265	33 930,2
Українська	14 797	27 527,0	13 041	24 103,8	11 212	16 899,4
Азербайджанська	1	0,1	1	0,1	—	—
Англійська	355	629,9	308	602,8	349	609,4
Білоруська	—	—	—	—	1	0,1
Болгарська	3	0,5	3	0,5	3	0,8
Гагаузька	2	1,5	—	—	—	—
Грецька	1	0,1	1	0,1	—	—
Датська	—	—	—	—	1	2,0
Іврит	—	—	—	—	1	0,1
Іспанська	7	2,6	6	2,5	7	6,1
Італійська	4	0,4	4	0,4	1	0,1
Китайська	1	0,2	1	0,2	—	—
Кримськотатарська	53	50,3	53	50,3	28	36,9
Латинська	—	—	—	—	2	0,4
Молдавська	3	2,5	1	0,9	2	4,7
Німецька	105	160,6	86	133,1	60	75,5
Польська	26	15,7	16	13,0	8	2,4
Португальська	1	0,3	—	—	—	—
Російська	5 732	18 622,7	5 092	16 763,4	4 462	15 125,1
Румейська	1	0,3	1	0,3	—	—
Румунська	15	35,7	13	28,9	19	66,2
Русинська	3	2,3	3	2,3	2	2,1
Словацька	3	3	3	3,0	—	—
Старослов'янська (церковнослов'янська)	48	13,7	36	11,6	7	5,6

Угорська	44	24,3	42	20,5	11	13,3
Французька	37	52,1	33	47,8	17	30,1
Хорватська	—	—	—	—	1	0,8
Чеська	1	0,1	1	0,1	1	0,5
Видання українською і російською мовами	597	298,2	500	257,4	548	315,6
Видання декількома мовами народів України	35	26,6	36	26,7	26	8,4
Видання декількома мовами народів світу	498	576,4	444	547,2	393	356,5
Українсько-російські словники	22	176,5	21	175,5	17	163,3
Словники мовами народів України	10	8,2	10	9,9	10	8,4
Словники мовами народів світу	86	282,6	69	264,7	76	196,4

Статистика книг і брошур серед регіонів вкотре підтверджує непорушні позиції Києва в ролі загальнонаціонального книговидавничого центру (табл. 11). На частку столиці припадає 30,1% загальної кількості назв і 31,4% загального тиражу, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, їхня кількість зменшилась на 538 друк. од., або на 9,4%, тиражі — на 3451,7 тис. пр., або 24,4%. Настільки ж стабільно займає друге місце за кількістю назв Харківська область, де видано 3623 друк. од., що становить 21,0% загальної кількості назв і 46,8% загального тиражу, порівняно з минулим роком, кількість назв знизилась на 1087 друк. од. (23,1%), тиражі — на 3128,1 тис. пр. (16,5%). Відзначимо,

що далеко не всі регіони показали однакові темпи книгодрукування. У більшості областей його знижено, як за назвами, так і за тиражами. Однак, у деяких регіонах був відзначений приріст кількості видань та тиражів: у Вінницькій за назвами — на 103 друк. од. (37,7%), тиражів — на 87,6 тис. пр. (68,9%); у Львівській кількість назв збільшилась на 150 друк. од. (16,9%), тиражі — на 21,7 тис. пр. (3,5%); у Черкаській — на 36 друк. од. (11,8%), тиражі — на 103,1 тис. пр. (66,3%); у м. Севастополі — на 20 друк. од. (21,3%), тиражі — на 5,0 тис. пр. (17,1%) незначне збільшення спостерігається в Рівненській області — на 1 друк. од. (0,5%), тиражі — на 4,5 тис. пр. (6,8%).

Таблиця 11

Випуск видань за територіальною ознакою

Випуск видання (республіка, область, місто)	2009		2009 (грудень)		2010 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього:	22 491	48 514,4	19 825	43 067,0	17 265	33 930,2
Автономна Республіка Крим	575	1 352,8	538	1 337,3	385	336,5
Вінницька	371	162,0	273	127,1	376	214,7
Волинська	343	696,4	279	656,8	241	580,7
Дніпропетровська	697	311,7	597	279,0	558	306,3
Донецька	1 398	2 767,7	1 282	2 684,7	1 156	2 483,7
Житомирська	252	131,3	207	114,5	129	63,1
Закарпатська	272	116,6	209	100,8	167	85,6
Запорізька	334	374,6	276	183,7	257	168,8
Івано-Франківська	243	133,1	222	124,4	137	70,2
Київська	164	115,2	138	96,7	122	56,3
Кіровоградська	136	65,2	124	61,6	112	41,6
Луганська	403	152,6	356	122,4	341	143,6
Львівська	1 035	1 133,3	886	615,4	1 036	637,1
Миколаївська	239	103,7	204	77,7	129	46,0
Одеська	756	363,8	677	334,2	634	313,8
Полтавська	375	179,6	342	164,9	216	86,6
Рівненська	272	111,0	189	66,5	190	71,0
Сумська	381	235,7	286	192,9	302	135,3
Тернопільська	825	1 876,4	779	1 826,8	604	714,0
Харківська	5 262	20 642,0	4 710	19 013,3	3 623	15 885,2
Херсонська	152	42,9	139	36,4	97	33,3
Хмельницька	388	182,3	350	169,7	262	153,2
Черкаська	339	168,3	306	155,4	342	258,5
Чернівецька	469	301,6	424	292,2	386	289,7
Чернігівська	241	94,1	211	84,3	160	53,8
м. Київ	6 465	16 668,3	5 727	14 119,0	5 189	10 667,3
м. Севастополь	104	32,2	94	29,3	114	34,3

Книги-лідери, які надійшли в грудні 2010 року:

1. Вашуленко М. С. Українська мова : підруч. для 2-го кл. загальноосвіт. навч. закл. — К. : Освіта, 2010. — 274,1 тис. пр.

2. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів : Закон України із змінами і доповненнями, внесеними Законом України : від 30 серпня 2010 р. № 2491-VI. — К. : Преса України, 2010. — 160,7 тис. пр.

3. Праздничные сценарии, тосты, игры, песни, шутки. — Х. : Кн. клуб "Клуб семейн. досуга". — 2010. — 150,0 тыс. экз.

4. Афоризмы, крылатые выражения, пословицы и поговорки. — Кн. клуб "Клуб семейн. досуга". — 2010. — 150,0 тыс. экз.

5. Масол Л. М. Художня культура : підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. — К. : Генеза, 2009. — 200,8 тис. пр.

6. Шищенко П. Г. Географія України : підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. — К. : Зодіак-ЕКО, 2008. — 137,6 тис. пр.

7. Русско-украинский словарь терминологии = Українсько-російський словник термінології. — Черновцы : Букрек, 2009. — 121,6 тыс. экз.

Реєстрація випущених у 2010 році видань, завершується 31 січня 2011 року. Можна прогнозувати, що передбачувана кількість надрукованих у нинішньому році видань становитиме приблизно 20 тис. назв книг і брошур, загальним тиражем 40,0 млн пр., тобто 0,87 книга на одного жителя України. Очікувана кількість видань українською мовою становитиме приблизно 13 тис. назв, загальним тиражем 19,5 млн пр., російською — 5500 назв, загальним тиражем 18,0 млн пр.

Матеріал надійшов у редакцію 15 грудня 2010 року